

Verbied euthanasie bij minderjarige psychiatrische patiënten wel/niet

Euthanasie bij jonge psychiatrische patiënten moet verboden zijn, meent *Theo Boer*. Nee, vindt *Jad Amine Zeitouni*, het zelfbeschikkingsrecht van jongeren moet primeren. Een twistgesprek per e-mail onder leiding van *Sabrina Ingabire*.

14 juni 2019 ⌚ Leestijd 4 minuten

Toen de zeventienjarige Noa Pothoven, die aan een posttraumatische stressstoornis, anorexia en depressies leed, een

THEO BOER

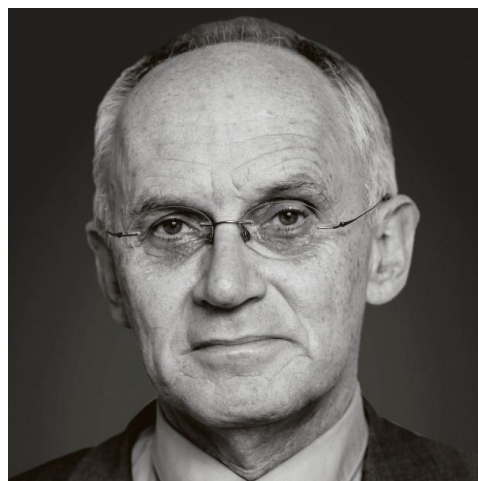
euthanasieverzoek indiende bij de Levensindekliniek, weigerde de kliniek op haar verzoek in te gaan. Ze zou te jong zijn. Begin deze maand overleed ze: ze stopte met eten en drinken. Haar dood, door internationale kranten onterecht beschreven als ‘euthanasie’, veroorzaakte veel ophef.

De Nederlandse wetgeving staat euthanasie toe voor minderjarigen vanaf twaalf jaar. België heeft zijn euthanasiewet uitgebreid naar alle oordeelsbekwame minderjarigen. Geen goede zaak, meent hoogleraar en ethicus Theo Boer: euthanasie bij jonge psychiatrische patiënten zou verboden moeten zijn. Je mag het zelfbeschikkingsrecht van jongeren niet wegnemen, vindt de Vlaamse jongerenadviseur en vice-president van Young Humanists International Jad Amine Zeitouni, ook niet bij euthanasie. Een gesprek over de stelling: **‘Euthanasie bij minderjarige psychiatrische patiënten moet verboden zijn.’**

TB is Theo Boer, JAZ is Jad Amine Zeitouni.

TB: „Euthanasieverzoeken door jonge, psychiatrische patiënten behoren tot de meest hartverscheurende morele dilemma’s. Dat ik vind dat euthanasie bij hen niet onder de euthanasiewet zou moeten vallen, betekent niet dat ik hun lijden niet onderken. Het is vaak minstens zo ondraaglijk als bij veel mensen met een terminale ziekte: de vrees voor een ondraaglijke lijdensweg zonder einde. Juist dat wil ik bespreken. Geven we niet te snel op? Al heeft Noa geen euthanasie gekregen, maar haar dood zelf bewerkstelligd: weten we zeker dat zij nooit meer een aanvaardbare levenskwaliteit, of misschien zelfs een gelukkig leven, had kunnen vinden?”

JAZ: „Schaffen we het zelfbeschikkingsrecht van jongeren inzake euthanasie af, louter en alleen omdat ze te jong zijn en omdat hen mogelijk een beter leven staat te wachten, dan gaan we voorbij aan hun reële pijn. Zeker, jongeren moeten de nodige begeleiding krijgen, maar

is hoogleraar ethiek van de gezondheidszorg te Groningen

JAD AMINE ZEITOUNI

is een verkozen Vlaamse jongerenadviseur en vice-president van de **Young Humanists International**

soms is het lijden onmenselijk en ondraaglijk. Dat moeten we durven erkennen, waarna we hen de optie voor euthanasie kunnen bieden. Hoeveel moet een jongere lijden om te kunnen beschikken over het zelfbeschikkingsrecht?”

TB: „Het zelfbeschikkingsrecht betwist ik niet. Als mensen er, zoals Noa deed, voor kiezen om die stap zelf te zetten, heb ik daar, behalve dat ik het tragisch vind, diep respect voor. Er is geen arts die iemand als Noa bij haar zelfgekozen levenseinde niet comfortabel zal houden: pijnstilling, sedatie, aanwezigheid. Maar voor mij gaat die zelfbeschikking niet zo ver dat een tiener van anderen mag vragen hem te doden. Daarmee leg je een deel van de verantwoordelijkheid bij de arts en de samenleving.”

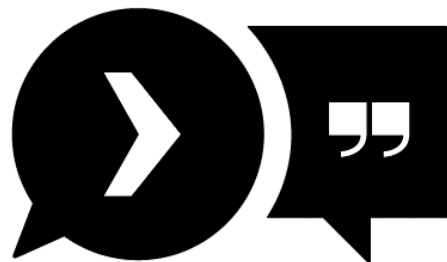
JAZ: „Die verantwoordelijkheid is niet anders dan bij volwassenen: de samenleving moet die optie in zulke extreme gevallen bieden, met alle nodige tussenstappen. Ook bij psychiatrische gevallen moeten we een terminaal element kunnen erkennen. Noa was een doordacht persoon: ze wist wat ze wilde. Ze vocht jaren. Moeten we een jongere echt langer laten lijden omdat ze jong is?”

TB: „Veel psychiatrische aandoeningen hebben per definitie een terminaal element. Een doodswens is vaak onderdeel van de aandoening. Bovendien: hoe weten we werkelijk dat iemand uitbehandeld is? Ik ken iemand die tien jaar heeft gemodderd, compleet met zelfdodingspogingen, totdat ze onverwachts het droge opkrabbelde. Zij is nu al jaren stabiel. Psychiaters kunnen nog veel meer voorbeelden noemen. Niet voor niets werd Noa’s euthanasieverzoek door de Levenseindekliniek afgewezen.”

JAZ: „Noa heeft alles geprobeerd, talloze dokters en instellingen geraadpleegd, er zelfs een boek over geschreven. Noa’s afgewezen euthanasieverzoek toont een fundamenteel probleem aan met het erkennen van de wil van jongeren en van de individuele zeggenschap over hun eigen lichaam.”

TB: „Ik erken dat euthanasie bij sommige tieners een uitkomst kan zijn. Maar mijn geloof in individuele zelfbeschikking is minder rotsvast dan het uwe. Alom is bekend dat een zelfgekozen dood anderen op een idee kan brengen. Hopen doe je met elkaar. Wanhopen kennelijk ook. Ik ben beducht voor de signaalwerking die van het mogelijk maken van euthanasie bij tieners uit gaat.”

PRAAT MEE MET NRC

[Onderaan dit artikel](#) kunnen abonnees reageren. [Hier leest u meer over reageren op NRC.nl.](#)

JAZ: „Daarom zijn campagnes en actieve preventie rond depressie en zelfdoding belangrijk. Maar tieners dat recht ontnemen onder het mom van ‘we willen geen voorbeeld maken’ vind ik een leeg argument. Iemand als Noa moet niet nog meer lijden omdat wij bang zijn dat jongeren anders te snel tot zelfdoding overgaan. Houd euthanasie als optie open. Dan kun je jongeren die zich daarvoor melden maar eigenlijk vooral hulp nodig hebben, goede hulp bieden én garandeer je tegelijk het zelfbeschikkingsrecht van wilsbekwame jongeren.”

Lees ook: **Waarom werd de dood van een Arnhems meisje wereldnieuws?**

TB: „Stapt u nu niet te makkelijk over het ‘Werther effect’ heen? Dat jongeren elkaar nadoen is toch bewezen? Bovendien vergeet u het traditionele filosofische argument tegen zelfdoding als daad van zelfbeschikking: wie zichzelf doodt, vernietigt ook de eigen autonomie. Zelfbeschikking staat dus hier gelijk aan zelfvernietiging. Daar huiver ik altijd een beetje van – wie niet? – maar bij pubers zeker: het gaat immers om mensen die nog een heel leven voor zich hebben.”

JAZ: „Het gaat om een recht dat volwassenen al hebben, en het uitbreiden daarvan naar minderjarigen. Dat is in België reeds gebeurd. Door het recht uit te breiden, geven we geenszins een signaal naar jongeren af dat euthanasie een antwoord op de problemen is. Euthanasie vernietigt niet de autonomie, ze is autonomie. De ultieme vrijheid die gewaarborgd moet worden; het recht om, ongeacht de morele waarden of religieuze standpunten van anderen, te mogen sterven wanneer je pijn ondraaglijk en onmenselijk geworden is en nergens heen gaat.”

TB: „Het onderscheid tussen tieners en volwassenen met een doodswens is inderdaad relatief. Maar de regels rondom euthanasie bij volwassenen met een psychiatrische diagnose in België zijn niet voor niets onlangs aangescherpt. Ik deel dat: het is beter te dwalen aan de zijde van de voorzichtigheid.”

JAZ: „Ik geloof in ‘Leef en laat sterven’. Strijd tegen de oorzaken van de pijn van jongeren als Noa, niet tegen hun zelfbeschikkingsrecht. Beter voorzichtig: ja, daarom betere hulpverlening. Maar offer jongeren en hun rechten niet op onder het mom van voorzichtigheid.”

Praten over zelfdoding kan bij de landelijke hulplijn ‘113 Zelfmoordpreventie’. Telefoon 0900-0113 of www.113.nl